

Zelfdodingsmiddel X ook door voorstanders niet langer ‘humaan’ genoemd. ‘Gebruikers belden soms in paniek 112’

Coöperatie Laatste Wil Op de eigen website gaat CLW het zelfdodingspoeder middel X niet langer „humaan” noemen en een „volledige bijsluiter publiceren met alle bijwerkingen”. Daartoe besluit ze aan de hand van een podcast van Argos.

- o [Kim Bos](#)

Betogers lopen richting de rechtbank van Den Bosch in een ‘Mars voor zelfbeschikking’ om onder meer aandacht te vragen voor zelfbeslissing van een levenseinde.

Foto Rob Engelaar

De Coöperatie Laatste Wil (CLW) noemt het zelfdodingspoeder middel X niet langer „humaan”. Dat laat voorzitter Rob van Doorn weten. De organisatie gaat de omschrijving begin volgende week op haar eigen website aanpassen. „We moeten een volledige bijsluiter publiceren waarin alle bijwerkingen aan bod komen”, zegt Van Doorn. Die beslissing neemt de CLW na [onderzoek van het journalistieke collectief Argos](#). In de podcastserie *Dolle Mina's van de dood* onderzoekt Argos de grenzen van hulp bij zelfdoding en in het bijzonder de opkomst en verstrekking van middel X.

Uit eerder grootschalig onderzoek van de GGD Amsterdam en 113 Zelfmoordpreventie, bleek dat sinds 2017 zeker 172 mensen aan soortgelijke poeders zijn overleden. Forensisch arts Karen van den Hondel voerde het onderzoek uit met twee collega's en las daartoe meer dan honderd schouwverslagen, waarin de omstandigheden van iemands overlijden worden beschreven.

Ik ben van de stempel dat je alles openbaar moet maken, zodat mensen zelf kunnen beslissen

Rob van Doorn CLW-voorzitter over nieuwe bijsluiters

In die verslagen worden omstandigheden benoemd die zij niet als humaan zou beschrijven, licht ze toe in *Dolle Mina's van de dood*. „Wij zagen dat sommige mensen naast hun bed of in andere ruimtes van de woning, zoals toilet en badkamer, werden aangetroffen. Dat er regelmatig braaksel of veel ontlasting door de woning heen zichtbaar was. Dat er soms allerlei spullen rondom lagen, waardoor je je kunt afvragen of iemand op dat moment verward was.”

10 procent van de innemers belandde in het ziekenhuis. „Mensen belden soms in paniek 112 met klachten van beroerdheid, benauwdheid, ze hadden het heel warm. Soms waren ze duizelig en misselijk.” Volgens Van den Hondel is de vraag wat precies de definitie is van een ‘humane’ dood. „Als je het mij vraagt, is dat in bed, omringd door geliefden, zonder pijn, angst, beroerdheid en andere nare klachten.”

[Lees ook](#)

[Euthanasie werd afgewezen, dus was ‘middel X’ voor Lies de enige uitweg. Tot onvrede van haar omgeving](#)

Laboratoria

CLW werd in 2013 opgericht met als doel een humaan ‘laatstewilmiddel’ op de markt te brengen. Binnen de euthanasiewetgeving was onvoldoende ruimte voor mensen die hun leven als voltooid zagen, maar niet op goedkeuring van een arts wilden wachten. In september 2017 presenteerde CLW middel X in het tv-programma *Nieuwsuur* als een „gemakkelijk verkrijgbare, goedkope en humane stof”, waarmee men het eigen leven kan beëindigen. Normaal gesproken wordt het middel gebruikt in laboratoria.

[Lees ook](#)

[‘We moeten het met elkaar hebben over de behoedzaamheid van de euthanasiepraktijk’](#)

Middel X was afgelopen jaar veel in het nieuws, omdat verschillende rechtszaken speelden van mensen die het middel aan anderen hadden verstrekt. De grootste zaak was die tegen zeven leden van de Coöperatie Laatste Wil. Hun straffen vielen lager uit dan het OM had geëist. Vier werden vrijgesproken van lidmaatschap van een criminele organisatie en hulp bij zelfdoding.

Twee oud-bestuursleden werden daar wel voor veroordeeld, maar kregen voorwaardelijke celstraffen van twaalf en vier maanden. Een andere verdachte overleed kort voor de uitspraak op natuurlijke wijze.

CLW was zich al langer bewust van mogelijke bijwerkingen van middel X. Laatste jaren benadrukte de organisatie dat doodgaan met het middel anders was dan „in een romantische film”, zei toenmalig voorzitter Jos van Wijk in 2021 tegen [NRC](#). „Mensen reutelen en rochelen. Ze hebben er een strijd aan.” Maar de nadruk werd altijd gelegd op de humane dood die middel x zou bieden.

Ook in oktober 2017 erkende Petra de Jong, toenmalig bestuurslid van de CLW, volgens Argos al dat ernstige verschijnselen konden optreden, zoals „erge verwardheid, epileptische insult, hartritmestoornis, snelle ademhaling en longoedeem”. Het document waarin ze dat schreef, werd volgens Argos twee jaar lang achtergehouden, en daarna gepubliceerd op de besloten website van de coöperatie.

Hoewel CLW zegt de website binnenkort aan te passen, vindt voorzitter Rob van Doorn nog altijd niet dat middel X voor een inhumane dood zorgt. „Wie zelf weleens bij een overlijden is geweest weet dat het lelijk kan zijn. Dat er soms geschreeuwd wordt. Daarom vind ik dat we het vanaf nu ‘een normale dood’ moeten gaan noemen.” De „nieuwe bijsluiter” waar aan wordt gewerkt, moet volgende week op de website staan, zegt Van Doorn. „Ik ben van de stempel dat je alles openbaar moet maken, zodat mensen zelf kunnen beslissen. Ik hou van absolute openheid.”

Praten over zelfdoding kan gratis, anoniem en 24/7 bij de landelijke hulplijn 113 Zelfmoordpreventie. Telefoon 0800-0113 of chat op [113.nl](#).